

N:o 14/1970.

Å L A N D S L A N D S K A P S -  
S T Y R E L S E S F R A M S T Ä L L N I N G T I L L  
Å L A N D S L A N D S T I N G M E D F Ö R S L A G T I L L  
F Ö R S T A T I L L Ä G G T I L L O R D I N A R I E I N K O M S T -  
O C H U T G I F T S S T A T E N F Ö R L A N D S K A P E T Å L A N D  
U N D E R Å R 1 9 7 0 .

SEDAN LANDSKAPSSTYRELSEN TILL LANDSTINGET AVLÄT FÖRSLAGET TILL ORDINARIE ÅRSSTAT FÖR ÅR 1970 HAR FRAMKOMMIT BEHOV OCH ANSLAGS-ÄSKANDEN, VILKA FÖRUTSÄTTER TILLÄGGSBUDGETERING. FLERA AV ANSLAGS-ÄSKANDENA ÄR DIREKT BEROENDE AV U-OMRÅDESLAGSTIFTNINGEN OCH DÄRAV FÖRANLEDD VERKSAMHET.

SAMMANLAGT OMSLUTER TILLÄGGSBUDGETEN 758.050 MARK. PÅ INKOMSTSIDAN HAR I ENLIGHET MED DEN I ÅRSSTATEN FÖR 1970 ANFÖRDA PRINCIPEN UTGIFTERNA BALANSERATS GENOM LÅN DÅ ANDRA INKOMSTÖKNINGAR ICKE TV. KAN PÅRÄKNAS. INKOMSTERNA HAR DÄRFÖR ICKE ANSETTS ERFORDRA YTTERLIGARE MOTIVERING MEDAN FÖR UTGIFTERNA NÄRMARE REDOGÖRES NEDAN I DETALUMOTIVERINGEN.

BETRÄFFANDE BYGGNADSPLANERNA OCH EXTRAORDINARIE ANSLAGET FÖR SJÄLVSTYRELSEGÅRDEN OCH TURISTHOTELLET HAR DEN I ALLMÄNNA MOTIVERINGEN FÖR ÅRSSTATEN 1970 NÄMNDAS KONFERENSEN MED REPRESENTANTER FÖR REGERINGEN AVHÅLLITS. DÄRVID KUNDE ÖVERENSKOMMELSE TRÄFFAS OM RIKTLINJERNA FÖR FINANSIERINGEN OCH TIDSSCHEMAT.

SEDAN REPUBLIKENS PRESIDENT STADFÄST EXTRAORDINARIE ANSLAGEN AVVAKTAR LANDSKAPSSTYRELSEN STATSRADETS SLUTLIGA STÄLLNINGSTÄGANDE OCH GODKÄNNANDE AV DE TILL DESSA FRÅGOR ANSLUTNA VILLKOREN. FRÅN BYGGNADSSTYRELSENS SIDA HAR FRAMFÖRTS FÖRSLAGET ATT ÅR 1973 SKULLE PÅBÖRJAS BYGGANDET AV DE UNDERJORDISKA UTRYMMENA MED TANKE PÅ TELEFONTRAFIKEN OCH LANDSKAPSSTYRELSEN HAR FÖR SIN DEL ANSETT ATT TIDPUNKTEN FÖR FÄRDIGSTÄLLANDE AV LANDSKAPETS BYGGNADER ÄR DET VÄSENTLIGA OCH HAR DÄRFÖR FRAMFÖRT ATT EV. STATLIGT BYGGNADSPROJEKT I DETTA SAMMANHANG BÖR UTFÖRAS SÅ ATT DET INTE

2.

INVERKAR FÖRSENANDE PÅ DE FÖRUTSATTA BYGGNADSTIDERNA NÄR DET GÄLLER LANDSKAPETS BYGGNADER.

ENLIGT NU FÖRELIGGANDE FÖRSLAG TILL TIDSPLAN SKULLE BYGGNADSARBETENA PÅBÖRJAS SOMMAREN 1971 MED TURISTHOTELLET OCH DÄREFTER FORTSÄTTA MED SJÄLVSTYRELSEGÅRDEN, SOM SKULLE STÅ KLAR 1975. DETTA FÖRUTSÄTTES VARA MÖJLIGT ÄVEN OM DE UNDERJORDISKA UTRYMMENA PÅBÖRJAS 1973 UNDER PERIODEN MELLAN TURISTHOTELLET FÄRDIGSTÄLLANDE OCH SJÄLVSTYRELSEGÅRDENS PÅBÖRJANDE. MUSEET JÄMTE TILLHÖRANDE ANLÄGGNINGAR RÄKNAS DÄREFTER FÄRDIGSTÄLLAS TILL VÅREN 1977. LANDSKAPSSTYRELSEN HAR PÅ BASEN AV DET AV LANDSTINGET GIVNA BEMYNDIGANDET ENLIGT LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING NR 26/66 TRÄFFAT AVTAL MED MARIEHAMNS STAD OM ERFORDERLIGA TOMTÖVERLÅTELSE- OCH DÄRTILL ANSLUTNA FRÅGOR. FÖRHANDLINGAR OM INKÖP AV I ÖVRIGT ERFORDERLIG TOMTMARK PÅGÅR. KOSTNADERNA HÄRFÖR OCH FÖR DET ARBETE ARKITEKTER, KONSULTER OCH KONSTRUKTÖRER BÖR UTFÖRA REDAN INNEVARANDE ÅR KOMMER ATT PÅFÖRAS RESERVATIONSANSLAGET FRÅN ÅR 1967 FÖR LANDSKAPETS SJÄLVSTYRELSEGÅRD.

HÄNVISANDE TILL OVANSTÅENDE FÅR LANDSKAPSSTYRELSEN FÖRESLÅ

ATT LANDSTINGET MÅTTE ANTAGA FÖLJANDE FÖRSLAG TILL FÖRSTA TILLÄGG TILL ORDINARIE INKOMST- OCH UTGIFTS- STAT FÖR LANDSKAPET ÅLAND UNDER ÅR 1970.

MARIEHAMN DEN 12 MARS 1970.

PÅ LANDSKAPSSTYRELSENS VÄGNAR:

LANTRÅD

MARTIN ISAKSSON

LANDSKAPSKAMRER

HENRIK GUSTAFSSON

3.

I N K O M S T E R .6 AVDELNINGEN.1. FINANSIERINGSINKOMSTER.AVRÄKNINGS- OCH RÄNTEINKOMSTER.

2. LÅN ..... 758.050

SUMMA 1 KAP. 758.050

SUMMA 6 AVDELNINGEN 758.050

SUMMA INKOMSTER MK 758.050

U T G I F T E R .2. HUVUDTITELN. LANDSKAPSSTYRELSEN.1. CENTRALFÖRVALTNINGEN.

## PLANERINGSRÅDET.

12. ARVODEN, RESEKOSTNADER OCH DAGTRAKTAMENTEN ..... 3.200

SUMMA 1 KAP. 3.200

SUMMA 2 HUVUDTITELN 3.200

4. HUVUDTITELN. HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN.II ÅLANDS CENTRALSJUKHUS.

6. UNDERHÅLL OCH ÅRSANSKAFFNINGAR ..... 5.000

SUMMA II KAP. 5.000

SUMMA 4 HUVUDTITELN 5.000

5. HUVUDTITELN. UNDERVISNINGS- OCH BILDNINGSVÄSENDETII. FOLKSKOLVÄSENDET

## FOLKSKOLINSPEKTÖRENS KANSLI.

1. AVLÖNINGAR ..... 12.000

SUMMA II KAP. 12.000

IV. ÅLANDS TEKNISKA SKOLA.

3. UNDERVISNINGSMATERIEL OCH BIBLIOTEK ..... 4.500

SUMMA IV KAP. 4.500

VI. ÅLANDS YRKESSKOLA.

21. OMSKOLNINGSKURSER (FÖRSLAGSANSLAG) ..... 173.000

SUMMA VI KAP. 173.000

XIII. SÄRSKILDA ANSLAG.

3. FÖR VETENSKAP, LITTERATUR OCH KONST SAMT UNDERSTÖD ÅT

KULTURELLA ORGANISATIONER ..... 3.000

4.

15. UNDERSTÖD ÅR FÖRENINGEN NORDEN ..... 2.000

SUMMA XIII KAP. 5.000

SUMMA 5 HUVUDTITELN 194.500

6. HUVUDTITELN. NÄRINGARNAS FRÄMJANDE.

V. ÖVRIGA NÄRINGAR.

1. AVLÖNINGAR:

1 UTVECKLINGSSEKRETERARE, ARVODE, FR. 1.4. .... 16.650

10. TILL LANDSKAPSSTYRELSENS DISPOSITION FÖR NÄRINGAR-  
NAS FRÄMJANDE ..... 2.000

SUMMA V KAP. 18.650

SUMMA 6 HUVUDTITELN 18.650

10. HUVUDTITELN. INVESTERINGSUTGIFTER.

II. HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN.

1. ÅLANDS CENTRALSJUKHUS FÖR NY- OCH ÅTERANSKAFFNINGAR. 35.000

SUMMA II KAP. 35.000

III. UNDERVISNINGS- OCH BILDNINGSVÄSENDET.

11. ÅLANDS HUSMODERSSKOLA FÖR ANSKAFFNING AV INVENTARIER 1.700

17. ÅLANDS YRKESSKOLA FÖR UPPFÖRANDE AV ETAPP III ..... 120.000

SUMMA III KAP. 121.700

IV. NÄRINGARNAS FRÄMJANDE.

6. FÖR SYSSELSÄTTNINGENS TRYGGANDE ..... 250.000

SUMMA IV KAP. 250.000

V. KOMMUNIKATIONSVÄSENDET.

1. VÄGBYGGNADS- OCH VÄGFÖRBÄTTRINGSARBETEN (RESERVA-  
TIONSANSLAG) ..... 80.000

5. ANSKAFFNING AV LANDSVÄGSFÄRJA (RESERVATIONSANSLAG).. -

SUMMA V KAP. 80.000

VII. SÄRSKILDA ANSLAG.

1. NÅTÖ OCH HUSÖ BIOLOGISKA FORSKNINGSSTATIONER SAMT

BJÖRKÖR NATURSKYDD SOMRÅDE ..... 10.000

2. FÖR INKÖP AV OLJESKYDDSUTRUSTNING ..... 40.000

SUMMA VII KAP. 50.000

SUMMA 10 HUVUDTITELN 536.700

SUMMA UTGIFTER MK 758.050

=====

Detaljmotivering.UTGIFTER.2 Huvudtiteln. Landskapsstyrelsen.I. Centralförvaltningen.Planeringsrådet.2 Ht I:12. Arvoden, resekostnader och dagtraktamenten.Tillägg 3.200 mark.

I planeringsrådets budgetförslag för 1970 hade felaktigt angivits endast 3 medlemmar i planeringsstyrelsen i stället för det riktiga antalet 5. Med beaktande härav föreslås anslaget höjt.

4 Huvudtiteln. Hälso- och sjukvården.II. Ålands centralsjukhus.4 Ht II:6. Underhåll och årsanskaffningar.Tillägg 5.000 mark.

För upprustning av den ena underläkarbostaden föreslås 5.000 mark. I sjukhusets specialbudget påföres kostnaderna moment 174 Underhåll av byggnader.

5 Huvudtiteln. Undervisnings- och bildningsväsendet.II. Folkskolväsendet.Folkskolinspektörens kansli.5 Ht II:1. Avlöningar.Tillfällig arbetskraft.Tillägg 12.000 mark.

Sedan landskapsstyrelsen nu avlämnat förslag till ramlag för grundskolan i landskapet och förslaget förutsättes bli slutbehandlat i landstinget under innevarande session. Sedan grunderna därmed skulle omedelbart blivit fastslagna borde på basen härav planeringsarbetet vidtaga. Den huvudsakliga uppgiften vore därvid att planera det framtida skol-systemet med hänsyn till samordningen av redan förefintliga skolformer. Landskapsstyrelsen har tänkt sig att detta uppdrag lämpligen kunde handhas av folkskolinspektören såsom enmansutredare. Uppdraget är jämförelsevis omfattande och borde bedrivas i huvudsak såsom huvudsysselsättning och kan även då beräknas taga en tid om ca 6 månader. Utredaren bör givetvis ha rätt att kalla sakkunniga och kommer att till sitt förfogande få en rådgivande arbetsgrupp med företrädare för andra skolformer än grund- och folkskola.

Landskapsstyrelsen avser sålunda att för utredningsuppdrag<sup>187</sup> get bevilja folkskolinspektören befrielse från handläggning av ordinarie ärenden med undantag för vissa frågor av större bärvidd. Folkskolinspektörens uppgifter i övrigt skulle under denna tid handhas av en tillförordnad inspektör.

#### IV. Ålands tekniska skola.

5 Ht IV:3.

Undervisningsmateriel och bibliotek.

Tillägg 4.500 mark.

Avser kostnader för inköp av de kompendier vilka omtalas i motiveringen under detta moment i förslaget till årsstat för 1970. Tidigare anslag är otillräckligt för därvid förutsatt ersättning åt kompendiernas författare.

#### VI. Ålands yrkesskola.

5 Ht VI:21.

Omskolningskurser. (Momentet nytt).

Tillägg 173.000 mark.

För närvarande pågår omskolningskurser för serveringspersonal samt omskolnings- och fortbildningskurser för bågsvetsare. Dessa kurser vidtog under år 1969. Under år 1970 planeras omskolningskurser för byggnadstimmermän och även andra grupper inom byggnadsfacket. Kurserna har planerats av yrkesskolan i samarbete med arbetskraftsdistriktet och såsom i motiveringen till tredje tilläggsbudgeten för 1969 framhölls, har kurserna lagts upp i enlighet med de riktlinjer, som gäller för motsvarande verksamhet i riket. Omskolningskurserna är också ett led i den sysselsättningsfrämjande verksamhet som förutsättes i lagstiftningen om utvecklingsområden.

#### XIII. Särskilda anslag.

5 Ht XIII:3.

För vetenskap, litteratur och konst samt understöd åt kulturella organisationer.

Tillägg 3.000 mark.

Inkomster av nöjesskatt från biografföreställningar tillkommer landskapet Åland och underlyder dessa frågor landstingets beslutanderätt. Vid uppbörden av nöjesskatten från biograferna i landskapet har följts, tidigare bestämmelserna i stämpelskattelagen och sedermera i den särskilda biografskattelagen som utfärdats i riket. Det kan nämnas att filmerna uppdelats i tre kategorier: skattefria filmer, filmer med 10 % skatt och filmer med 30 % skatt.

Biografskattelagen i riket ändrades genom förordning av den 9.1. 1970 samtidigt som ett avtal mellan biografägar-



förbundet och staten träffades om grundandet av en filmstiftelse. Ändringen av biografskattelagen och nämnda avtal medger befrielse från erläggande av skatt i de två första kategorierna och sänkning av skatten till 20 % i den högsta skatteklassen under förutsättning att biografägarna förbinder sig att till Finlands filmstiftelse erlägga en stiftelseavgift om 4 %. Enligt § 2 i stadgarna för Finlands filmstiftelse har stiftelsen som uppgift att främja och stödja främst den inhemska filmproduktionen och -konsten, biografverksamheten och övrig filmkultur. Motsvarande lagstiftning föreligger ännu inte för landskapets del. Landskapsstyrelsen har för sin del funnit det mest ändamålsenligt att frågan åtminstone så länge särskild landskapslagstiftning saknas, och enligt de linjer som gäller i vissa andra liknande fall, rekommendera att biograferna på Åland erlägger nämnda avgift till Finlands filmstiftelse. En denna avgift motsvarande summa föreslås upptagen i landskapets ordinarie budget för att användas för stödjande av filmproduktion och -konst i landskapet. Landskapet skulle därvid kunna utnyttja den landskapet tillkommande andelen samtidigt som biografteaternarna i avsaknad av landskapslagstiftning icke skulle komma i sämre läge än biograferna i riket. Avgifterna har för 1970 beräknats till 3.000 mark vilket föreslås upptaget under 5 Ht XIII:3 bland övriga för konsten främjande anslag att för angivet ändamål inbetalas till en särskild fond, som förvaltas av kulturstiftelsen. Stadgar för fonden avses att presenteras för landstinget i samma budgetframställning.

Teaterföreningen i Mariehamn avser att detta år uppföra ett friluftsspel vid Bomarsund. Kostnadskalkylerna går ut på en summa om 65.000 mark vari ingår 10.000 mark för arkeologiska restaurationsinvesteringar i Bomarsunds-området, som utföres av landskapet. I den mån arbetet för Bomarsunds fornminnesområde visar sig otillräckligt avser landskapsstyrelsen att återkomma i följande tilläggsbudget. Förlustrisken beräknas kunna stiga till 15.000 mark för vilken landskapet föreslås ställa en garanti om 10.000 mark. I den mån dylika evengemang framdeles ordnas av organisationer i landskapet föreslås denna garantisumma bli årligen återkommande.

5 Ht XIII:15. Understöd åt föreningen Norden (Momentet nytt).

Anslag 2.000 mark.

Föreningen Norden på Åland konstituerades för en tid sedan. Föreningen arbetar såsom en självständig förening jämställd med övriga huvudföreningar. Landskapet bör därför vara oförhindrad att utgiva understöd åt föreningen enligt samma grunder som i riket. För 1970 års kostnader då föreningen får vidkännas större kostnader för verksamhetens igångsättande föreslås 2.000 mark av vilket belopp 1.000 mark avser ett engångsbidrag.

6 Huvudtiteln. Näringarnas främjande.

=====

#### V. Övriga näringar.

6 Ht.V:1.

Avlöningar:

Utvecklingssekreterare, arvode.

Tillägg 16.650 mark.

Sedan början på året verkar i landskapet en av landskapsstyrelsen tillsatt interimistisk utvecklingsdelegation. Utvecklingsdelegationens uppgifter är att draga upp de allmänna riktlinjerna för utvecklingspolitiken och den ekonomiska planeringen inom landskapet samt följa upp frågor rörande lagstiftningen om utvecklingsområden. Utvecklingsdelegationens arbetsuppgifter skulle på Åland dels motsvara den utvecklingsdelegation i riket som handhar u-områdesfrågorna på riksplanet dels de regionala utvecklingskommissioner som finnes inom de olika länen. För att kunna följa med u-områdesarbetet på riksplanet har landskapets utvecklingsdelegation anhållit om att få bli representerad i rikets delegation. Frågan om hur arbetet skall skötas på det regionala planet har diskuterats ingående. Vid u-områdenas länsstyrelser i riket har sedan 1969 verkat särskilda utredningssekreterare och man avser för utvecklande av u-områdena komplettera den nuvarande organisationen med särskilda forskartjänster vid dessa länsstyrelser. Den regionala u-områdesorganisationen inom Vasa län har speciellt studerats i dessa avseenden. Landskapsstyrelsen har också vid dessa diskussioner om den ekonomiska planeringen till grund lagt finansutskottets uttalanden i dess betänkande nr 3/1969-70 med anledning av en hemställningsmotion rörande särskilda ekonomiska utredningsuppgifter. På basen av dessa tillbudsstående utredningar och uttalanden anser landskapsstyrelsen det mest ändamålsenligt att vid landskapets utvecklingsdelegation anställas en utredningssekreterare. Denne bör ges i stort samma uppgifter



som länsplaneringssekreterarna, d.v.s. fungera såsom en samordnare och kontaktman, men icke i detta skede syssla med detaljutredningar. Viktigt är att den ekonomiska planeringen sker hand i hand med den fysiska planeringen och i detta avseende avses utvecklingssekreteraren få en betydelsefull samordnande roll.

De undersökningar, prognoser och forskningsuppgifter, vilka utgör en integrerad del av utvecklingsarbetet, torde när det gäller landskapet Åland i största möjliga utsträckning och lämpligast kunna ges åt fristående konsulter och någon högskola.

För planeringssekreterarna i riket har förutsatts högskoleexamen med vitsord i nationalekonomi även om tjänsterna ifråga icke kunnat besättas i alla fall med sökanden som skulle inneha dylik kompetens. Anslag för en utvecklingssekreterare i landskapet har sålunda upptagits räknat från den 1 april 1970 med en avtalslön till samma belopp som i riket d.v.s. 1.850 mark per månad.

Kostnaderna för landskapets utvecklingsdelegation föreslås påföras 6 Ht V:10. Huvuddelen av de kostnader, som föranledes av utvecklingsverksamheten och sysselsättningsfrämjande åtgärder avses därmed koncentreras till detta kapitel.

6 Ht V:6.

För tryggnad av sysselsättningen (f).

Tillägg 250.000 mark.

Trycket på bostadsmarknaden i synnerhet i Mariehamns stad är stort. I årsstaten för 1970 har under 10 Ht IV:5 upptagits ett belopp om 200.000 mark, som angavs kunna utnyttjas för bl.a. bostadsbyggande. Landskapsstyrelsen avsåg därmed att stöda företagsverksamheten genom att medverka till uppförande av bostäder, som icke skulle vara bundna vid viss anställning. Detta anslag har tillsviðare icke blivit använt och landskapsstyrelsen räknar närmast med att avvakta något kommunalt eller annat allmänt initiativ i frågan.

Ett annat bostadsproblem gäller den mer eller mindre tillfälliga personal, som turism och servicenäringar och även byggnadsbranchen behöver och det finns även ett behov av tillfälliga bostäder för att erbjudas eleverna vid pågående och planerade omskolningskurser.

Nyanställd personal är ofta icke i tillfälle att omgående erhålla stadigvarande bostad eller familjebostad. I ett utvecklingssamhälle är behovet av s.k. genomgångsbostäder

därför stort. I riket har med sysselsättningsanslag därför byggts dylika bostäder enligt typritningar, som förelegat tillgängliga vid behandlingen av ärendet i landskapsstyrelsen. Dessa bostäder är samlade till hus med nio tvåpersoners rum med gemensamt kök och sällskapsrum samt dessutom särskild vaktmästarbostad. Diskussioner om dessa bostäder, behovet av dem och planeringens lämplighet har förts i utvecklingsdelegationen och tillsammans med företrädare för Mariehamns stad. Till grund för diskussionerna har även förelegat en utredning från arbetskraftsdistriktet över behovet av dylika genomgångsbostäder. Staden torde för sin del som bäst överväga om någon lämplig samarbetsform kunde erbjudas mellan Mariehamns stad och landskapet samt eventuellt tredje part. Då dessa typritningar som finnes tillgängliga förutsätter en relativt enkel bostadsform har man från stadens sida uttalat intresse för att med tilläggsmedel möjligen skapa en förbättrad standard.

Det är landskapsstyrelsens uppfattning att uppförandet av genomgångsbostäder i landskapets ägo eller annan allmän ägo bör komma ifråga endast om man i samband därmed besluter om ett på samma grunder verkande bostadsbygge för familjer. Landskapsstyrelsen förutsätter nämligen att dessa genomgångsbostäder disponeras av arbetskraftsdistriktet och endast skulle få vara för tillfällig boende, även om något högre standard uppnås, och de strikta regler som gäller för dessa bostäder i riket skulle tillämpas. Kan icke samtidigt en planmässig byggnad av familjebostäder ske anser landskapsstyrelsen målet förfelat. Driftskostnaderna skulle påföras anslaget för sysselsättningens tryggnad under 6 Ht V:6.

6 Ht V:10.

Till landskapsstyrelsens disposition för näringarnas främjande.

Tillägg 2.000 mark.

Motiveras av kostnaderna för utvecklingsdelegationen och andra utgifter som föranleds av dess verksamhet.

10 Huvudtiteln. Investeringsutgifter.

=====

## II. Hälso- och sjukvården.

10 Ht II:1.

Ålands centralsjukhus för ny- och återanskaffningar.

Tillägg 35.000 mark.

En destruktionsugn har ansetts nödvändig efter påpekande

från hälsovårdsnämnden i Mariehamn. Kostnaderna beräknas till 35.000 mark. Sjukhusnämnden behandlar f.n. ärendet på basen av inbegärda offerter med hänsyn till bl.a. dimensionering och placering.

### III. Undervisnings- och bildningsväsendet.

#### 10 Ht III:11. Ålands husmodersskola för anskaffning av inventarier.

Tillägg 1.700 mark.

Erfordras för utbyte och anskaffning av värmeelement då värmeeffekten under den kalla vintern visat sig helt otillräcklig. Utom denna anskaffning avses anslaget få utnyttjas för erforderliga reparationer vid utbytet. Orsakerna till den dåliga värmeeffekten är t.v. oklara men kommer att utredas.

#### 10 Ht III:17. Ålands yrkesskola för uppförande av etapp tre. (Momentet nytt).

Tillägg 120.000 mark.

Frågan om nya, utvidgade och fullt tidsenligt lokaliteter för landskapets tre sjöskolor har mycket länge varit aktuell. Av olika orsaker har utbyggnadsplanerna ännu icke kunnat förverkligas och det är sannolikt att nya skollokaler för Ålands tekniska skola och för Ålands sjömansskola icke kan färdigställas förrän mot slutet av 70-talet. Mest prekär är situationen i dag för Ålands sjömansskola, som måste arbeta på ett tiotal olika ställen i Mariehamn. Det har därför förefallit landskapsstyrelsen mest angeläget att genom interimistiska beslut och åtgärder åstadkomma en förbättring av sjömansskolans lokalitetsförhållanden.

Också av andra orsaker skulle det vara nödvändigt att just nu vidtaga åtgärder för att samla och modernisera Ålands sjömansskolas lokaliteter. En stadskommitté har nämligen i betänkande av den 31 december 1969 föreslagit, att för framtiden tvenne svenskspråkiga sjömansyrkesskolor skulle vara verksamma i landet, en på Åland med beräknade 104 elever per år och en i Åbo med beräknade 136 elever per år.

Under år 1969 har från Ålands sjömansskola utdimitterats inalles 93 elever. Höstterminen 1969 intogs till skolan sammanlagt 65 nya elever. Om också Ålands sjömansskola detta läsår arbetar med samtliga klasser, nödgas man ändå konstatera att skolan tidvis icke haft ett tillfredsställande elevantal. Skulle en andra svenskspråkig sjömansyrkesskola förläggas till Åbo, är det icke osannolikt att följderna

därav för Ålands sjömansskola skulle bli mycket besvärande. Innevarande läsår är mindre än hälften av eleverna i Ålands sjömansskola hemmahörande i landskapet.

Svenska yrkesutbildningsstyrelsen i Helsingfors som beretts tillfälle att uttala sig över den ovannämnda statskommitténs betänkande, ställer sig negativ till tanken på att grunda en andra svenskspråkig sjömansyrkesskola i landet och anför bl.a. följande: = = = = =

"Om den svenska utbildningskapaciteten utbyggs att omfatta 240 elever årligen, såsom kommittén föreslår, innebär detta en fyra gånger större kapacitet än den nuvarande. Svenskarna skulle även enligt detta stå för över 20 proc. av den totala utbildningskvoten.

Svenska yrkesutbildningsstyrelsen anser denna andel alldeles för högt beräknad. Det skulle bl.a. innebära att 6,3 proc. av en svensk årsklass, vilken uppgår till 3.800, söker sig till denna utbildningsform. Det kan härvid påpekas att den s.k. Itäläkommittén (utbildningsstrukturkommittén) i sitt betänkande räknar med att skolor för trafikyrkena år 1985 kommer att stå för 1,8 proc. av den utbildade arbetskraften mot nuvarande 2,9 proc.. Enligt uppgifter från Finlands Sjömansunion är andelen svenska sjömän i dag c. 10 proc. medan den tidigare varit betydligt större. Styrelsen utgår ifrån att det svenska utbildningsbehovet motsvarar c. 10 proc. av det totala, vilket betyder att den kvot om 104 elever per år som kommittén föreslagit för Ålands sjömansskola tillgodoser det svenska utbildningsbehovet."

= = = = =  
"Härtill kan anföras att vid den konferens som Svenska yrkesutbildningsstyrelsen anordnade tillsammans med Svenska kulturfonden i januari 1969 uttalades stöd för att den svenskspråkiga manskapsutbildningen inom sjömansyrkena koncentreras till sjömansskolan i Mariehamn, såvida en utredning inte klart pekar på behovet av ytterligare en svenskspråkig sjömansskola."

= = = = =  
"Hänvisande till ovanstående anser Svenska yrkesutbildningsstyrelsen att Ålands sjömansskola tillsvidare täcker det svenska utbildningsbehovet för sjömän, varför det inte torde finnas anledning att i detta skede inrätta en ny svenska sjömansskola. Styrelsen förutsätter samtidigt att Ålands sjömansskola ges de nödiga resurserna."

= = = = =  
Såvitt landskapsstyrelsen har sig bekant har riksstyrelsen

heterna ännu icke tagit ställning till frågan om grundandet av en andra svenskspråkig sjömansyrkesskola men eftersom elevunderlaget - åtminstone så länge sjömansskolan icke är en obligatorisk skola - knappast kan vara tillräckligt för två livskraftiga, svenskspråkiga sådana yrkesskolor i landet, har landskapsstyrelsen ansett, att åtgärder snabbt måste vidtagas för att höja Ålands sjömansskolas kapacitet och för att påvisa dess förutsättningar att såsom en fullt modern yrkesskola handha hela den svenskspråkiga sjömansutbildningen i landet.

För att - i avvaktan på det med Ålands tekniska skola gemensamma skolhusets tillkomst - lösa de aktuella utrymmesproblemen för Ålands sjömansskola, har landskapsstyrelsen vidtagit åtgärder för att i samband med ytterligare en tillbyggnad av Ålands yrkesskola åstadkomma nödiga lokaliteter för sjömansskolan. Sjömansskolans direktion har meddelat landskapsstyrelsen, att direktionen för sin del ingenting har att anmärka emot tanken på att för sjömansskolan aktuella behov skulle upphyras utrymmen i Ålands yrkesskolas tillbyggnadsetapp III. En arbetsgrupp har uppgjort ett preliminärt runsprogram och på basen härav har arkitekten Erik Lindroos utarbetat preliminära skissritningar. Landskapsstyrelsen har tagit del av arbetsgruppens förslag och icke funnit skäl till principiella anmärkningar emot detsamma.

Enligt detta förslag skulle tillbyggnadsetapp III omfatta ca  $15.100 \text{ m}^3$  eller  $3.200 \text{ m}^2$ . Härav skulle yrkesskolan disponera c.  $1.700 \text{ m}^2$  dels för maskinreparationsavdelningens bilmekanikerlinje och dels för specialkurser i restaurangbranschen. Ålands sjömansskola skulle disponera c.  $1.500 \text{ m}^2$  för klassrum, för ekonomiavdelningens behov, för däcksmanskapsavdelningens behov samt för skolans administration erforderliga utrymmen. Sjömansskolans skeppselektrikerlinje skulle inrymmas i yrkesskolans tillbyggnadsetapp II och sjömansskolans maskinmanskapsklass skulle erhålla sitt arbetsrum i yrkesskolans huvudbyggnad, i den nuvarande bilmekanikeravdelningens arbetssal.

Yrkesskolans bilmekanikerutbildning skulle omorganiseras och moderniseras med bl.a. stationsundervisning enligt svenskt mönster och sålunda erhålla nya, tillfredsställande utrymmen i den nya tillbyggnadsetappen III. Sedan sjömansskolan i sinom tid överflyttat till egna utrymmen skulle de friställda lokaliteterna, i enlighet med samarbetsavtalet mellan landets svenskspråkiga yrkesskolor, utnyttjas såsom

landets enda svenskspråkiga skola för utbildning av hotell- och restaurangpersonal.

Byggnadskostnaderna för tillbyggnadsetapp III kan idag beräknas till ca 3 miljoner mark. Jämlikt lagen den 9 januari 1970 om främjande av yrkesutbildningen inom utvecklingsområdena beviljas kommun inom utvecklingsområde, varom stadgas i lagen den 30 december 1969 om främjande av utvecklingsområdenas ekonomi, under åren 1970-1975 lättnader ifråga om skyldigheten att deltaga i kostnaderna för upprätthållandet av centralyrkesskolor. Yrkesutbildningen inom utvecklingsområden skall också effektiviseras genom inrättande av nya avdelningar. Under åren 1970-1975 är kommunerna icke skyldiga att till landskapet (staten) erlägga andel i kostnaderna för utvidgning av centralyrkesskolor.

Eftersom sjömansyrkesskolorna i riket helt och hållet bekostas med statsmedel, skall givetvis Ålands sjömansskola erlägga en sakligt uträknad hyra till Ålands yrkesskola för dispositionen av lokaler inom yrkesskolans ram.

Ovannämnda statskommitté har också framfört förslag om att sjömansyrkesskolornas maskinmanskapsklass och däcksmanskapsklass i framtiden skulle förenas till en enda, två terminer omfattande utbildningslinje för sjömän, att sjömansyrkesskolorna skulle övergå till tre terminers arbetsår, att utbildningen av skeppsselektriker och skeppskoockar skulle förlängas att omfatta tre terminer samt att en en-termins utbildning för hjälppersonal inom fartygens ekonomiavdelningar skulle införas. Ifall kommitténs förslag skulle komma att förverkligas, är det nu möjligt att den tid, som genom ett tillfälligt tillgodosende av Ålands sjömansskolas utrymmesbehov skulle vinnas, kan utnyttjas till planering av en annorlunda sjömansyrkesskola på Åland. Man måste sannolikt också räkna med att utbildning i sjömansyrkesskola kan komma att fordras för sjötjänst. I sådant fall liksom även i fall det planerade systemet med mer eller mindre dubblade besättningar skulle genomföras, är säkerligen den kapacitet, för vilken Ålands sjömansskola i dag skulle kunna planeras och utbyggas otillräcklig. Nu föreslaget anslag avser kostnader för ritningar och andra förberedande åtgärder så att byggnadsarbetena skulle kunna påbörjas sedan anslag upptagits i årsstaten för 1971, omedelbart efter årsskiftet. Förslag kommer att underställas delägarkommunerna



för utlåtande.

V. Kommunikationsväsendet.

10 Ht.V:I.

Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten (r).

Tillägg 80.000 mark.

Reparationsarbeten på bron över Finnö ström i Kökar förut-sattes enligt planerna ske först år 1971. Bron har emeller-tid konstaterats vara så undermålig att vägavdelningen tvingats påbörja byggande av ny bro redan detta år. Kost-naderna beräknas till ca 140.000 mark och arbetet avses ske i vägavdelningens egen regi. Av erforderligt anslag kommer 60.000 mark att utnyttjas av anslaget för reservar-beten medan resterande belopp föreslås upptaget som tillägg.

10 Ht V:5.

Anskaffning av reservfärja.(r).

Tillägg - mark.

De prisuppgifter angående den nya färjan, som förelåg vid budgetbehandlingen hösten 1969, var primära. På grund av de offerter, som införskaffats kan förutses att det budge-terade beloppet inte kommer att vara tillräckligt. Förhand-lingar om prisnedsättning ifråga om de inkomna anbuden på-går men det kan förutses redan nu att färjan blir ca. 1 milj. mark dyrare än beräknat. Färjans data enligt budgetmotive-ringen kan i så fall bibehållas. Färjan bör kunna vara klar för leverans i slutet på juli 1971.

VII. Särskilda anslag.

10 Ht.VII:1. Nåtö och Husö biologiska forskningsstationer samt Björkö naturskyddsområde.

Tillägg 10.000 mark.

Intresset för Nåtö biologiska station på Norrgårds i Lem-land har år för år blivit allt större. Senaste vår besök-tes stationen av ett femtontal studerande på en gång. Härvid konstaterades att stationen inte kunde taga emot större grupper emedan matfrågan ej kunde lösas på ett till-fredsställande sätt.

Förfrågningar om möjligheten att bedriva studier på Nåtö biologiska station har enligt uppgift ingått bl.a.från Sverige

Societas pro Fauna et Flora Fennica i vars regi stationen drives har ej kunnat taga emot något större antal studerande förrän som ovan nämnts bl.a. matfrågan ordnats.

För att göra stationen effektivare och ge den större möjligheter att fylla sitt ändamål föreslås att den gamla ladugården på Norrgårds ombygges till matsal och kök. Mat-salen kunde samtidigt tjäna som föreläsningssal.

Hela ombyggnaden beräknas kosta ca 25-30.000 mark. För innevarande år föreslås 10.000 mark och resterande medel upptages i ordinarie budgeten för 1971.

Arbetet avses utbjudas på entreprenad hösten 1970 och för att slutföras till 1.6.1971.

10 Ht VII:2.

För inköp av oljeskyddsutrustning.

Tillägg 40.000 mark.

I årsstaten för 1970 upptogs tidigare 40.000 mark varvid framhölls att detta var minimianslag för anskaffning av den utrustning, som erfordras i första hand. Sedan kommittén för förebyggande av oljeskador grundligt diskuterat frågan har såsom ytterligare behov för att oljeskyddsberedskapen överhuvudtaget skall kunna fungera ansetts erforderligt ytterligare 40.000 mark. Landskapsstyrelsen har ansett det nödvändigt att ställa material till förfogande för den erforderliga oljeskyddsberedskapen. Då i förslaget från kommittén även ingår löner för uttryckning och övning har landskapsstyrelsen ansett att detta kan påföras anslaget under 9 Ht II:6 av naturskyddsåtgärder föranledda utgifter. Innan medlen tas i anspråk bör dock undersökas lämpligheten av nu föreslagna anskaffningar med beaktande av de senaste rönen på oljebekämpningens område.